

φύσω τὴν ναυμαχίαν ταύτην, διότι ἐξέρχομαι τοῦ σκοποῦ τῆς συντόμου περιηγήσεως, ἄλλως τε τὴν Ἑλλήν δὲν ἤκουσε ἢ δὲν ἀνέγνω τὰ τῆς ἐθνοσωτηρίου ταύτης ναυμαχίας, ἀλλὰ σκιαγραφῶ τὰς ἐντυπώσεις μου τὰς ὁποίας ἡ θεὰ τοῦ λιμένος τοῦ Νεοκάστρου παρήγαγε ἐμοὶ τε καὶ τοῖς συμπλεύουσιν. Νερὶ τὴν 2 μ. μεσημβρίαν τὸ παράδειγμα τῆς Ναυαρχίδος ἠκολούθησαν καὶ τὰ λοιπὰ Ἀγγλικὰ πλοῖα εἰσπλεύσαντα μετ' ὀλίγων Γαλλικῶν εἰς τὸν λιμένα βοήθειά λεπτοῦ ἐμβάτου, ἀνέμου συνήθους εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἑλλάδος ἐν ὥρᾳ θέρους. Τὰ ἐπίλοιπα δὲ τῶν Γαλλικῶν καὶ ὁ Ῥωσικὸς στόλος κατεῖχετο ὑπὸ πλήρους νηνεμίας ἔξω τοῦ λιμένος καὶ μόλις περὶ τὴν 3 εἰσηλθόντες εἰς αὐτὸν καὶ ἔλαβον μέρος εἰς τὸν ἐνδοξον τοῦτον ἀγῶνα, τὸν ἀγῶνα τῆς ἐθνικότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας. Κατὰ τὴν ναυμαχίαν ταύτην πανηγυρισθεῖσαν ὑφ' ὅλης τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴν ὁποίαν ἡ ἐξαντληθεῖσα ὑπὸ ἐπιτακτοῦς πολέμου Ἑλλάς ἐχαίρειτῃσιν ὡς ἀλάνθαστον καὶ βέβαιον γνώρισμα τῆς ἐλευθερίας της, ἡ Τουρκία ἀπώλεσε 5,000 στρατιώτας. Ἐμεινον δὲ 2 κορβέτται, 3 βρῖκια καὶ τινὰ φορτηγὰ πλοῖα μόνον κομίσαντα εἰς τὴν Αἴγυπτον τὰ χαρέμια τοῦ Ἰμβραήμη, ἀφοῦ πρῶτον ἐπεσκευάσθησαν.

Κατὰ τὴν ναυμαχίαν ταύτην τοῦ Νεοκάστρου ὁ Καπιτανέμπεης ἔχασε τὸν ἕνα τοῦ πόδα καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ ἡ Τουρκία, ἥτις δὲν ζῆ, εἰμὴ διότι τὴν ἀνέχεται ἡ Εὐρώπη καὶ διότι εἰς τὴν ὑπαρξίν της εὐρίσκει τὸ συμφέρον της ἡ Ἀγγλία. Ἡ ναυμαχία ἐκείνη ἦτο τὸ ἀνταπόδωμά της ἐν Σαλαμῖνι, ἔδει δὲ νὰ παρέλθωσιν 2000 ἔτη, ὅπως ἡ Εὐρώπη καὶ διὰ πραγμάτων ἐκφρασθῆ ὑπὲρ τῆς εὐεργετησάσης αὐτοὺς ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς Ἑλλάδος. Τὴν τῶν Ἑλλήνων δύναται νὰ λησμονήσῃ ποτε τὸν φιλληθηνισμὸν τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας Καρόλου καὶ Γεωργίου καὶ τὰς συνδρομὰς, αἱ ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ ἐπροκάλεσεν ὁ μαρτυρικὸς ἡμῶν ἀγῶν; Μοὶ διηγήθησαν ὅτι Γαλλὶς πτωχὴ ἐπώλησε τὸ τῆς εὐρῆς φόρεμά της ἀντὶ 20 φράγκων, τὰ ὁποία ἔδωκεν εἰς τοὺς ἐνεργούντας τὴν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων συνεισφοράν! Ἡ Εὐρώπη ἐπολιτεύθη πρὸς ἡμᾶς τὸν περὶ τῶν ὄλων ἀγωνιζομένους ἀγῶνα χριστιανικώτατα, ἐπέδειξε δὲ καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην της εἰς τὰ τέκνα ἐκείνην, οἵτινες ἐπολίτισαν αὐτοὺς καὶ ἐξηγυγένισαν.

Ἐν Νεοκάστρῳ δύο ἔτι ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν μου, τὰ ὁποία κρίνω καλὸν νὰ μὴ παραλείψω πρὸς τοὺς μέλλοντας νὰ ἀναγνώσωσι τὴν ἀ-

συνάρτητον ταύτην περιγραφὴν, εἶνε δὲ τὰ ἑξῆς.

Ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ ἀναγινώσκειται ὅτι ὁ Γηλέμαχος πορευθεὶς εἰς Πύλον μετὰ πατρὸς ἀκοὴν ἔνθα ἐβασίλευεν ὁ εὐγλωττος γέρον Νέστωρ, «τοῦ καὶ ἀπὸ στόματος γλυκίων μέλιτος ῥέεν αὐδὴ» ἐφ' ἀμάξης μετέβη ἐκείθεν εἰς Σπάρτην πρὸς τὸν Μενέλαον ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ. Εἶδον τὸν τόπον καὶ δυσκόλως πιστεύω, ὅτι ὑπῆρχε ἀμαξιτὴ ὁδὸς ἀπὸ Πύλου μέχρι Σπάρτης, διότι καὶ τὸ ἔδαφος εἶνε ἀνώμαλον καὶ βουνὰ περιέκινται ὑψηλὰ, ἢ φαίνεται ὅτι ἡ ὁδοποιεῖα κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦτο ἐν μεγάλῃ χρήσει.

Δεύτερον εἶνε γέρον τις Ἐπτανήσιος πρὸ χρόνων 40 καὶ ἐπέκεινα ἀποκατασταθεὶς ἐν Νεοκάστρῳ καὶ εἰδήμων πολλῶν ξένων γλωσσῶν, ἀλλ' ὅστις ἰδιότροπος εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν διεγείρει τὴν περιέργειαν καὶ τὸν γέλωτα τοῦ ἐγχωρίου καὶ τῶν ξένων. Ὅστις γνωρίζει αὐτὸν θὰ γελάσει βεβαίως ὅτι τὸν ἐνθυμοῦμαι ἐν τῇ περιγραφῇ μου ταύτῃ. Φορεῖ ψάθινον πῖλον, ὃν ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, ὅτι ἠγόρασε πρὸ 30 ἐτῶν καὶ μεταχειρίζεται κατὰ τῶν ἡλικιῶν ἀκτινῶν, αἵτινες ἱκανῶς πλέον ἐπηνήγησαν ἐπ' αὐτοῦ. Τὸ μέγεθος δὲ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ ἀχυρίνου τούτου πῖλου εἶνε περιεργα καὶ ὁμοιοσχημὰ ἀγγεῖοις ἀπορρήτοις! . . . Αἱ μεμεισαιωνικὰ του ἰδέαι καὶ ἡ προφορὰ του ἀρκούντως τέρπουσιν. Τὰ Προξενεῖα ὅλα εἶνε ἀνατεθειμένα εἰς ἕνα μόνον Κύριον, ὅτις κατὰ τὸ δοκοῦν ἐπὶ τοῦ ἰστοῦ ὑψώνει οἶάν ὅποτε θέλῃ σημαίαν κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές).

Μ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

ΚΑΛΑΙ ΤΕΧΝΑΙ.

ΓΡΑΦΙΚΗ.

Εἰς τινὰ ἑλληνικὴν τῆς Τεργέστης ἐφημερίδα εἶδαμεν πρὸ τινος ἀναγγελομένην εἰκόνα τινὰ, ἔργον τοῦ ἐν Μονάχῳ σπουδάζοντος νέου ζωγράφου Κ. Ν. Λύτρα. Τὴν εἰκόνα ταύτην ἐπεμψεν ἐν Ἀθήναις ὁ νέος Καλλιτέχνης, καὶ ἡμεῖς ἰδόντες αὐτὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀξιολύτου Κ. Νάζου ἔνθα ὑπάρχει ἐκτεθειμένη, δυνάμεθα ἤδη νὰ φέρωμεν εὐσυνειδήτως ἐπ' αὐτῆς τὰς ἀσθενεῖς ἡμῶν κρίσεις εὐχαρίστως δὲ δραττόμεθα καὶ τῆς εὐκαιρίας ταύτης ὅπως εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ καὶ περὶ τοῦ ἐργασμαμένου αὐτῆν καλλιτέχνου.

Οὐδείς τῶν ἐλλήνων ἀγνοεῖ τὸ φρικῶδες ἐκεῖνο ἀθεμιτούργημα τῆς τουρκικῆς τυραννίας, ὑπερδιεδραματίστη ἐντὸς τοῦ προαυλίου τῶν βυζαντινῶν πατριαρχείων, ἅμα ἐκραγείσης τῆς ἐνδόξου ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Ὁ Θηριώδης Μαχμούτης ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ καὶ τῇ ἀγανακτήσει μαινόμενος κατὰ παντὸς χριστιανοῦ Ἕλληνος, διέταξε τὴν ἀπαγχόνισιν τοῦ παριστῶντος τότε τὸ γένος Γρηγορίου, καὶ ὁ σεβαστὸς ἱεράρχης ὑπέστη τὸν μαρτυρικὸν θάνατον τοῦ χριστιανοῦ καὶ τοῦ πολίτου. Τὸ θέμα τοῦτο ἔλαβεν ὡς ἀντικείμενον τῆς γραφίδος τοῦ ὁ Κ. Ν. Λύτρας.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Πίνακος, μῆκος ἔχοντος ἐν καὶ ἡμισυ μέτρον περίπου, παρίσταται ὁ πατριάρχης Γρηγόριος φερόμενος πρὸς τὴν ἀγχόνην ὑπὸ ἐνὸς Τζαούση. Ὁ πατριάρχης ὑψωμένους ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τεταμένως ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας, δέσται ὡσανεὶ ὑπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἔθνους, καὶ ἀνέρχεται ἤδη νοερώς πρὸς τὸν αἰώνιον καὶ δίκαιον Κριτὴν. Ἡ θέσις τοῦ πατριάρχου, εἰ καὶ ἀναμιμνήσκει ὀλίγον τὴν θέσιν εἰς ἣν παρίσταται ὁ Γερμανὸς, ἄλλος οὗτος ἱεράρχης, ἐν τῇ κοινῇ γενομένη λιθογραφίᾳ τοῦ Ὁρκου, εἶναι ὅμως ὠραία, καὶ τὸ διάγραμμα τῆς μορφῆς τοῦ πατριάρχου μετὰ τῆς μορφῆς τοῦ σύροντος αὐτὸν Τζαούση ἀποτελεῖ σύμπλεγμα γραμμῶν ἁρμονικωτάτων. Τὰ περιχρυσὰ τοῦ πατριάρχου ἐνδύματα (διότι ὁ ζωγράφος ἠκολούθησε τὴν κοινὴν φήμην κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ πατριάρχης ἀπηγωνίασθη φέρων τὴν ἀρχιερατικὴν σολήν), βρίσκονται μετὰ μεγίστης χάριτος, ἀλλὰ καὶ φειδωλίας ἱκανῆς, καὶ μόνον ὅπως διαφωτίσωσι τὸν Πίνακα διὰ τῶν λαμπρῶν τῶν χρωμάτων ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ. Εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Πίνακος ἐπ' εὐρείας τινὸς βαθμίδος, χρησιμευούσης ἀντὶ βάσεως κτιρίου τινὸς οὗ ὁ ρυθμὸς δὲν φαίνεται ἄῤῥηται βυζαντινός, ἴσταται αἰθίοψ τις ἡμίγυμος, καὶ παρ' αὐτὸν κλίμαξ ἐρειδομένη ἐπὶ τὸν τεῖχον, καὶ σχοινίον καταπίπτον ἄνωθεν. Οὗτος εἶναι ἀναμφιβόλως ὁ δῆμιος, ὅστις περιμένει τὸ προσερχόμενον θῦμά του, ἡ δὲ κλίμαξ καὶ τὸ σχοινίον τὰ εἰδεχθῆ ὄργανά του. Μετὰ τινος στιγμῆς τὸ μέγα κακούργημα θέλει τελεσθῆ, ὅπισθεν τοῦ πατριάρχου καὶ εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ Πίνακος φαίνεται πλῆθος λαοῦ ὑπὸ τίνι ἐξωτερικῇν στοᾶν, ἥς τὴν εἴσοδον διακωλύουσι ὀθωμανοὶ στρατιῶται.

Τὸ φῶς ἐν τῷ πίνακι τούτῳ [διανέμεται ἐντέχως, καὶ ὁ ἀπότομος φωτισμὸς τῆς ἐξωτερικῆς στοᾶς τιθέμενος εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σκοτεινόν

μέρος τοῦ πίνακος, ποιεῖ εὐεραστὸν ἐντύπωσιν. Τὸ σχέδιον ἐν γένει καὶ εἰς τὰ καθέκαστα εἶναι σχεδὸν ἀναμάρτητον, ἡ δὲ διάθεσις τῶν πτυχῶν μετέχει πλείστης χάριτος καὶ ἀφειλείας. Ἐπίσης ὁ χρωματισμὸς εἶναι φυσικὸς καὶ εὐάρεστος, οὐδ' εἰς τὸ μέλαν ἀποκλίνειν, οὐδ' εἰς τὸ ἄκρον λευκόν. Μόνον αἱ χεῖρες τοῦ πατριάρχου μένουσιν ἄχρωσι σχεδὸν καὶ ἄνευ σιαιῶν.

Βεβαίως ἡ ὑπόθεσις ἦν ἐξελέξατο ὁ ἡμέτερος καλλιτέχνης δὲν εἶναι ἐκ τῶν εὐαρέστων οὐδ' ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια ἐπέτρεπε πλείοτερον ποικιλίαν ἢ πλείοτερα πρόσωπα ἐν τῇ ἀπεχθῆ ἐκείνῃ σκηνῇ. Μ' ὅλα ταῦτα ὁ πίναξ οὗτος εἶναι ὠραῖον κατόρθωμα τῆς παρ' ἡμῖν ἀναγεννωμένης γραφικῆς, καὶ πιστεύομεν ὅτι τὸ μέλλον τοῦ νέου ζωγράφου ἔσται ἐντιμον. Διάτελέσας ἐκ νεότητός του ὁ κ. Λύτρας μαθητὴς τοῦ ἡμετέρου πολυτεχνίου ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἐσπούδαζεν ἀενάως μετὰ ζήλου σπανίου, ὅπερ δηλοῖ ὅτι ἔχει ἀληθῆ πρὸς τὴν τέχνην ἔρωτα. Εἰς τοὺς κατ' ἔτος γενομένους διαγωνισμοὺς ἠρίστευσεν ἀείποτε σχεδὸν, καὶ μάλιστα τὸ τελευταῖον βραβευθὲν ἔργον του, « Ἡ ἐλεημοσύνη » εἶναι τρανὸν μαρτύριον τῶν κόπων οὓς κατέβαλε πρὸς ἐντελῆ ἀπομίμησιν τῆς φύσεως. Αἱ σπουδαὶ αὗται ἀναμφιβόλως εἶναι μέγα κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον θ' ἀποδώσῃ εἰς τὸ μέλλον ἀφθόνους τόκους. Τοῦλάχιστον ἡ ἄνω περιγραφεῖσα εἰκὼν προαναγγέλλει ἀπὸ τοῦδε τοῦτο.

ΣΕΡΒΙΚΑ ΛΣΜΑΤΑ.

Μετάφρασις Ν. ΤΟΜΑΖΑΙΟΥ.

(Συνέχεια ἴδε φυλλάδι 33.)

Χρυσὰ κανόνια ἐβάρασαν, ἐβάρασαν στὴν χίρσι,
καὶ γιὰ τὴν κόρη συντροφιά ἔρχεται στολισμένη.
Ἡ κόρη τοὺς ἐπρόσμενε, κ' ὄλκμερὴς στὸν κάμπου
ἔσπερε μὲ τὰ χέρια της βασιλικὸ καὶ λέει.
Ἄν εἶν γαμβρὸς καλότυχος, ἂν ᾖ εὐτυχισμένος,
ἐκεῖνος ὁ βασιλικὸς τὸ βράδυ ξεφυτρώνει,
πόλλο ἔχει τὰ μεσάνυχτα καὶ τὴν αὐγὴ κλονάρι
καὶ πέρνει κ' ἴθε σύντροφος τὸν κλόνον τὸν δικόν του.
Πέρνει ὁ γαμβρὸς διὰ λόγου του τὴν νύμφην τὴν ὠραίαν,
μόνος ὁ γυναικάδελφος βασιλικὸ δὲν ἔχει.
Τότε ἡ κόρ' ἡ εὐμερρῆ, ἡ σύχασε τοῦ λέει,
κλόνον πολλὸ καλλίτερο ἔχω ἀδελφὲ γιὰ σένα,
κλόνον πολλὸ καλλίτερο. . . ὠραία μου φιλενάδα.

Ὁ Κωνσταντῆς τὸν μαῦρο του στὴν Βόσνια καλιγόνει,
δὲν εἶν, σὰν τὰλλα πέταλλα τὰ πέταλλα τοῦ μαῦρου